

Mlčení a niternost

Mlčení je něco jiného než nemluvení, a už vůbec to není nedostatek, nějaká neschopnost něco znamenat, něco říci. Mlčení může být někdy velmi výmluvné, a právě proto bývá často stíháno a pronásledováno. O něčem mrtvém, třeba o balvanu, neřekneme, že „mlčí“ (ale ovšem i balvan může přesto o něčem vypovídat, nicméně rozhodně nemůže „mlčet“, pokud nám nic „nevypoví“ – my sami jsme vinni tím, že neslyšíme, nerozumíme, nechápeme). Skutečně mlčet může jen někdo, kdo tak říká víc, než kdyby mluvil, kdyby něco vyslovil. Jinak řečeno: mlčet dokáže jen ten, kdo má nitro, tj. v jehož nitru je toho víc, než vychází na povrch, najevo, tedy než se vyjevuje. Mlčet dokáže jen někdo, kdo může mluvit, ale mluvit buď nechce, nebo neví, jak by to řekl vsutku náležitě, „pravě“, nezkresleně, tj. aby to „niterné“ spíše ještě víc neskryl, nezakryl, aby to „pravé“ nezfalšoval, byť neúmyslně. Právě v tom spočívá smysl onoho Kierkegaardova důrazu na to, že neplatí ona „paralelnost“ vnitřního s vnějším, nýbrž že ve „vnitřním“, tj. v „nitru“ je vždycky víc, než vyjde najevo, než je a než může být zvnějšněno. (Proti nebezpečí přecenění toho, co je „uvnitř“, hlavně proti nebezpečí subjektivismu, je možno a třeba říci také opačně, že také „venku“ je vždycky víc, než je a než může být „zvnitřněno“. Ovšem mlčení je (či může být) také víc než pouhá neschopnost něco vyslovit: je tu možná opravdu i jakési „tabu“.

(Písek, 110530-1.)